

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра лісового господарства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Гарант освітньої програми
_____ В.П. Шлапак
«__» _____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІТОМЕЛІОРАЦІЯ

Освітній рівень: доктор філософії
Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність: 205 – «Лісове господарство»
Освітня програма: «Лісове господарство»
Факультет: Лісового і садово-паркового господарства

Умань – 2020 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Фітомеліорація» для здобувачів вищої освіти спеціальності 205 – Лісове господарство освітньої програми «Лісове господарство» освітнього рівня «доктор філософії». Умань: Уманський НУС, 2020 – 10 с.

Розробник: Шлапак Володимир Петрович, завідуючий кафедрою лісового господарства, доктор с.-г. н., професор _____

Робоча програма затверджена
на засіданні кафедри лісового господарства

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри лісового господарства _____ (Шлапак В. П.)
(підпис)

(прізвище та ініціали)
«28» серпня 2020 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету лісового і садово-паркового господарства

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

«28» серпня 2020 року Голова _____ (М. В. Шемякін)
(підпис)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів ECTS – 3	Галузь знань 20 – Аграрні науки та продовольство	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
		Вибіркова	
Модулів – 1	Спеціальність – 205 Лісове господарство	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		1-й	2-й
		Семестр	
		2-й	3-й
Загальна кількість годин – 90	Освітньо-науковий рівень: «Доктор філософії»	Лекції	
		8 год.	4 год.
		Лабораторні, практичні	
		8 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		74 год.	82 год.
		Вид контролю: залік	

2. Мета та задачі навчальної дисципліни

Мета дисципліни. Формування у студентів основних принципів проектування та створення протиерозійної системи, яка включає організаційно-господарські, агротехнічні, лісомеліоративні і гідротехнічні заходи.

Завдання. Вміння проводити моніторинг і впорядкувати захисні лісові насадження на території України з урахуванням сучасних наукових уявлень.

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні наукові задачі та проблеми, включно з прийняттям рішень щодо відбору даних та вибору методів досліджень для вивчення лісових біогеоценозів (відповідно до спеціалізації) у різних просторово-часових масштабах із використанням комплексу міждисциплінарних даних, в умовах глобальних змін навколишнього середовища.

Загальні компетентності. Здатність до критичного аналізу та оцінювання сучасних наукових досягнень при вирішенні дослідницьких і практичних завдань, в тому числі в міждисциплінарних областях;

Фахові компетентності. Здатність формулювати наукову проблему, розробляти робочі гіпотези, визначати актуальність, мету, завдання, які необхідно вирішити для досягнення мети, оцінювати необхідні ресурси та час для реалізації, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики; Вміння формалізувати фахові прикладні задачі в галузі лісового господарства, алгоритмізувати їх.

Програмні результати навчання. Володіти принципами фінансового забезпечення науково-дослідної роботи, структури кошторисів на її виконання, підготовки запиту на отримання фінансування, складання звітної документації.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ВСТУП. ПОНЯТТЯ ПРО ФІТОМЕЛІОРАЦІЮ ТА ЕРОЗІЮ ҐРУНТІВ.

Тема 1. Фітомеліорація як наука

Тема 2. Несприятливі фактори розвитку ерозії ґрунтів.

Змістовий модуль 2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЛІСОВИХ МЕЛІОРАЦІЙ.

Тема 3. Фітомеліорація як засіб оптимізації екосистеми

Тема 4. Особливості систем захисту ґрунтів від ерозії.

Змістовий модуль 3. СИСТЕМИ ЗАХИСНИХ ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ.

Тема 5. Полезахисне лісорозведення.

Тема 6. Протиерозійні лісові насадження. Лісомеліоративні насадження спеціального призначення.

Змістовий модуль 4. ЛІСОМЕЛІОРАЦІЯ ПІСКІВ, ГІРСЬКИХ ТА ТЕХНОГЕННИХ ЛАНДШАФТІВ.

Тема 7. Закріплення рухомих пісків.

Тема 8. Характеристика та меліорація гірських територій. Технологічні аспекти створення лісомеліоративних насаджень на порушених територіях.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем лекцій	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
л		пр.	інд.	с.р.	л		пр	інд	с.р.	
Змістовий модуль 1. Вступ. Поняття про фітомеліорацію та ерозію ґрунтів.										
Тема 1. Фітомеліорація як наука	12	2	2		8	14	2	2		10
Тема 2. Неприятливі фактори розвитку ерозії ґрунтів.	8				8	10				10
Разом за ЗМ1	20	2	2		16	24	2	2		20
Змістовий модуль 2. Теоретичні основи лісових меліорацій.										
Тема 3. Фітомеліорація як засіб оптимізації екосистеми.	12	2	2		8	10				10
Тема 4. Особливості систем захисту ґрунтів від ерозії.	8				8	10				10
Разом за ЗМ 2	20	2	2		16	20				20
Змістовий модуль 3. Системи захисних лісових насаджень.										
Тема 5. Полезахисне лісорозведення.	12	2	2		8	10				10
Тема 6. Протиерозійні лісові насадження. Лісомеліоративні насадження спеціального призначення.	8				8	10				10
Разом за ЗМ3	20	2	2		16	20				20
Змістовий модуль 4. Лісомеліорація пісків, гірських та техногенних ландшафтів.										
Тема 7. Закріплення рухомих пісків.	17	2	2		13	12				12
Тема 8. Характеристика та меліорація гірських територій. Технологічні аспекти створення лісомеліоративних насаджень на порушених територіях.	13				13	14	2	2		10
Разом за ЗМ 4	30	2	2		26	26	2	2		22
Усього годин	90	8	8	-	74	90	4	4		82

5. Теми практичних занять

Назва теми та заняття	Кількість годин	
	денна форма	заочна форма
ЗМ 1. Ознайомлення з основними компонентами лісових екосистем	2	2
ЗМ 2. Оцінка рельєфу місцевості та меліоративна організація території.	2	
ЗМ 3. Розробка меліоративних заходів.	2	2
ЗМ 4. Визначення необхідної лісистості та агротехніка створення захисних лісових насаджень.	2	
Всього	8	4

6. Самостійна робота

№ пп	Назви тем	Години	
		денна форма	заочна форма
1.	Тема 1. Перспективи розвитку лісових меліорацій в Україні.	9	10
2.	Тема 2. Лісові породи для лісомеліоративних насаджень.	9	10
3.	Тема 3. Особливості створення полезахисних лісових смуг.	9	10
4.	Тема 4. Лісомеліоративні насадження. Їх протиерозійна роль.	9	11
5.	Тема 5. Захисні лісові насадження.	9	11
6.	Тема 6. Лісорозведення на пісках.	9	10
7.	Тема 7. Особливості ерозійних процесів у гірських умовах.	10	10
8.	Тема 8. Технологічні особливості створення лісонасаджень на різних об'єктах рекультивациі.	10	10
Всього		74	82

7. Методи навчання

Викладання лекцій, що передбачає розкриття у словесній формі сутності явищ, наукових понять, процесів, які знаходяться між собою в логічному зв'язку, об'єднані загальною темою. Супроводжується мультимедійним супроводом, роздатковим матеріалом. Практичні заняття спрямовані на досягнення завершального етапу процесу пізнання. Вони сприяють формуванню умінь і навичок, логічному завершенню ланки пізнавального процесу стосовно конкретного розділу, теми. На практичних заняттях розглядаються та розв'язуються задачі з наближених до реальних ситуацій:

- використовується роздатковий матеріал;
- проводиться дискусійне обговорення;

Навчання супроводжується опрацюванням нормативної навчальної літератури, а також періодичних видань. Учні мають усвідомлювати, що основним джерелом отримання наукової інформації є книга. Тому так важливо навчити учнів методам і 18 прийомам самостійної роботи з нею: читання, переказ, виписування, складання плану, таблиць, схем та ін.

8. Методи контролю

Методи контролю: розрахункові та самостійні роботи (у вигляді реферату, описової роботи), підсумкові залікові питання.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Навчальна дисципліна передбачає залік, де нижче описано критерії та шкала оцінювання знань і умінь студентів, розподіл балів, що присвоюються студентами за різні види робіт (для заліку – 70 балів впродовж семестру, 30 – за підсумковою атестацією (залік).

Шкала оцінювання навчальної діяльності студентів

МОДУЛЬ 1					Підсумковий контроль	Разом
Поточний контроль (70 балів)						
Змістовні модулі	ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	ЗМ 4	30	100
Кількість балів за змістовними модулями та модульний контроль	15	15	25	15		
В т. ч. за видами робіт:						
практичні заняття	5	5	20	10		
виконання С.Р.	5	5	10	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, РГР, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Конспекти лекцій, методичні розробки до проведення практичних занять, навчальні посібники, нормативні документи, ілюстративні матеріали, природний матеріал.

11. Рекомендована література

Базова

1. Агроресомелиорация и плодородие почв // Е.С. Павловский, Ю.И. Васильев, К.И. Зайченко и др. – М.: Агропромиздат, 1991. – 288с.
2. Герасименко П.И. Лесная мелиорация: Учебное пособие. – К.: Вища школа, 1990. – 280 с.
3. Калінін М.І. Теоретичні основи лісових меліорацій / М.І. Калінін, О.С. Мельник. – Львів : Світ, 1991. – 262 с.
4. Посібник з оптимізації лісомеліоративного комплексу в агроландшафтах Лівобережного лісостепу України / [Б.Ф. Остапенко, Ю.К. Телешек, В.П. Пастернак та ін.]. – Х : ХДАУ, 1995. – 78 с.
5. Юхновський В.Ю. Лісоаграрні ландшафти рівнинної України: оптимізація, нормативи, екологічні аспекти / В.Ю. Юхновський ; за ред. О.І. Пилипенка. – К. : Ін-т аграрної економіки УААН, 2003. – 273 с.

Допоміжна

6. Бровко Ф.М. Лісова рекультивація відвальних ландшафтів Придніпровської височини України. – К.: Арістей, 2009. – 264 с.

7. Гладун Г.Б. Лісові меліорації агролісоландшафтів. Словник-довідник основних термінів та визначень. – Х.: Нове слово, 2003. – 164 с.

8. Довідник з агролісомеліорації ; за ред. П.С. Пастернака. – К. : Урожай, 1988. – 288 с.

9. Пилипенко О.І. Системи захисту ґрунтів від ерозії : підруч. / Пилипенко О.І., Юхновський В.Ю., Ведмідь М.М. – К.: Златояр, 2004. – 435 с.

11. Ромащенко М.І. Водні стихії. Карпатські повені. Статистика, причини, регулювання / М.І. Ромащенко., Д.П. Савчук. – К. : Аграрна наука, 2002. – 304 с.

Інформаційні ресурси

12. Пилипенко О.І. Лісові меліорації : підруч. / Пилипенко О.І., Юхновський В.Ю., Дударець С.М., Малюга В.М. // Внутрішня бібліотека НУБіП України : веб-сайт. URL: http://elibrary.nubip.edu.ua/5076/1/LM_main.pdf

13. Юхновський В.Ю. Агролісомеліорація : підруч. / Юхновський В.Ю., Дударець С.М., Малюга В.М. // Все для студентів : веб-сайт. URL: <http://www.twirpx.com/file/1261663/>